

Spørsmål 142 (2022) fra Linda Kristin Jakobsen (V): Spørsmål til sakene 77/22, 78/22, 84/22 og 86/22 til hovedutvalg for oppvekst og utdanning 23.11.2022

Til: Rådmannen
Fra: Linda Kristin Jakobsen (V)

Dato: 15.11.2022
Saksnr: 22/00048-142
Deres ref:

Sak 77/22 Ansatte uten lærerutdanning

- Dette er fjorårets GSI-tall. Stemmer det at det i årets tall (01.10.22) er økt til over 50 lærere uten godkjent lærerutdanning i Drammensskolen?
- Hva gjøres konkret for at de 9 skolene som ligger langt over snittet ansetter tilstrekkelig med kvalifiserte lærere?
- Snittet er så høyt delvis fordi de to privatskolene Norlights Montessori (18,1%) og Akademiet realfagskole (27,3%) ligger svært langt over de kommunale skolene. Hva gjør Drammen kommune for at elevene på disse skolene gis et likeverdig tilbud?
- Vi hadde før skoleferien, basert på tilbakemeldinger fra både rådmannen og fagforeningene, inntrykk av at alle ansettelsesprosesser hadde gått greit ute på skolene og at alle hadde fått ansatt det antallet lærere de skulle. Det overrasker derfor at skoleåret starter med til dels mange ansatte uten godkjent lærerutdanning. Var vi av feil oppfatning ifht hva status var før ferien? Hvis nei; hva vil gjøres i 2023 for å unngå at man likevel starter i august 2023 med underdekning?
- Hvordan har det gått med de ansettelsesprosessene som har vært forsøkt etter at skoleåret startet?
- I bestillingen til saken står det at orienteringen skal inkludere lærere som har ansvaret for spesialundervisning og særskilt norsk. Vi kan ikke se at dette er svart opp i orienteringen. Vi er kjent med at flere pedagogiske medarbeidere (uten lærerutdanning) har ansvaret for spesialundervisning i Drammen. Dette løses bl.a. ved at godkjente lærere får i oppgave å skrive individuelle opplæringsplaner i henhold til enkeltvedtak, og så veilede (sette ufaglærte i stand) til å gjennomføre undervisningen. Alle kan vel være enige i at dette ikke er en optimal løsning. Hvor mange spes.ped-timer undervises av ansatte uten godkjent lærerutdanning i Drammen dette skoleåret?

Styring og eierskap

Politisk sekretariat

Organisasjonsnummer
921234554

Postadresse
Postboks 7500
3008 DRAMMEN

Besøksadresse

Telefon +4732040000
kommunepost@drammen.kommune.no

- Basert på NOU 13 som kom i høst og annen kunnskap, har rådmannen grunnlag for å gi en vurdering av hvilke rammevilkår Drammen kommune kan forvente seg for videreutdanning av lærere etter at “Kompetanse for kvalitet” utløper etter 2025?
- Hvor mange nyutdannede lærere de siste årene (velg et relevant intervall) har sluttet i jobben i løpet av de to første årene sine som ansatt i Drammen kommune? Vet vi noe om hvorfor de slutter (gjør vi slike evaluering/undersøkelser ved avgang?)?

Sak 78/22 Organisering av undervisningstilbudet i forsterkede enheter

- Hvor mye tid er gitt fagforeningene for å komme med innspill til saken gjennom drøfting med kommunalsjef? Gir disse uttrykk for at tidsrammene for medvirkning til saksfremlegget har vært tilfredsstillende?
- PPT beskriver i saken at “cirka 1–2 prosent av elevene i grunnskolen kan ha behov for opplæring i en spesialscole, spesialgruppe eller forsterket enhet”. Med et elevtall på ca 11500 i Drammen kommune i 2022 betyr det 115–230 elever i år. Totalt på Frydenhaug, Sagstedbrua og Nøsted har vi max 89 plasser inneværende år. Vil noen av rådmannens fire forslag gi et tilbud til netto flere elever enn vi har per i dag, eller er dette umulig å få til uten at dette tilføres netto større midler til å gi et tilbud for denne elevgruppen?
- Det legges i saken stor vekt på at opplæringsloven begrenser muligheten til å ta elever ut av den vanlige undervisningen, og dette kan tolkes som forklaring på at rådmannen ikke foreslår å utvide tilbudet i forsterkede enheter. Vi vet at dette vil gjelde elever med til dels svært store utfordringer og som i liten grad har utbytte av undervisning i ordinær skole. I hvilken grad kan man være sikker på at disse får et tilbud i tråd med opplæringsloven dersom man ikke gir dem et tilbud i en forsterket enhet?

84/22 Høringsutkast – Handlingsplan for å forebygge omsorgssvikt og atferdsvansker

- Stemmer det at det ikke har vært brukermedvirkning i utarbeidelsen av kunnskapsgrunnlaget og utkast til handlingsplan? Hvis ja, hvorfor har ikke rådmannen prioritert å gjøre dette; og hvordan stemmer dette med krav om brukermedvirkning i Oppvekstreformen?

86/22 Orientering om handlingsplan for selvmordsforebygging

- Når kan vi forvente et ferdig høringsutkast til politisk behandling?
- Hvilke økonomiske konsekvenser får handlingsplanen? Må noe av dette innarbeides i økonomiplanen 23–26 eller vil måtte innarbeides i 24–27?

Svar

Sak 77/22 Ansatte uten lærerutdanning

- Dette er fjorårets GSI-tall. Stemmer det at det i årets tall (01.10.22) er økt til over 50 lærere uten godkjent lærerutdanning i Drammensskolen?

Svar: I Drammen kommune har 95% av alle pedagoger godkjent kompetansekrav for tilsetning per 01.10.22. Antall ansatte som ikke oppfyller kompetansekravene for tilsetning er 57 ansatte samlet for 1.-10.trinn. Antall årsverk er 42.

- Hva gjøres konkret for at de 9 skolene som ligger langt over snittet ansetter tilstrekkelig med kvalifiserte lærere?

Svar: Rådmannen ser ikke hva dette spørsmålet viser til av fakta i saken, så det er vanskelig å gi en konkret tilbakemelding på dette spørsmålet. På generelt grunnlag vil rådmannen vise til tiltak som er beskrevet under «kommunens arbeid og virkemidler for å rekruttere og beholde lærerutdannede lærere» i saken.

- Snittet er så høyt delvis fordi de to privatskolene Norlights Montessori (18,1%) og Akademiet realfagskole (27,3%) ligger svært langt over de kommunale skolene. Hva gjør Drammen kommune for at elevene på disse skolene gis et likeverdig tilbud?

Svar: Drammen kommune har ingen beslutningsmyndighet over de private skolene i kommunen. Det er styret ved de private skolene som har ansvaret for at de private skolene følger regelverket. Utdanningsdirektoratet (Udir) fører tilsyn med privatskoler (tidligere friskoler) og andre private skoler, der de kontrollerer at skolene følger kravene i regelverket. Dette gjør Udir for å sikre at alle elever får den opplæringen de har rett på. Når Udir avdekker brudd på regelverket får skolen mulighet til å rette opp feilene og vise at de endrer sin praksis.

- Vi hadde før skoleferien, basert på tilbakemeldinger fra både rådmannen og fagforeningene, inntrykk av at alle ansettelsesprosesser hadde gått greit ute på skolene og at alle hadde fått ansatt det antallet lærere de skulle. Det overrasker derfor at skoleåret starter med til dels mange ansatte uten godkjent lærerutdanning. Var vi av feil oppfatning ifht hva status var før ferien? Hvis nei; hva vil gjøres i 2023 for å unngå at man likevel starter i august 2023 med underdekning?

Svar: Rådmannen vurderer at ansettelsesprosessen for våren gikk greit. Behovet for tilsetninger endrer seg gjennom året, og flere skoler har i løpet av høsten derfor hatt behov for å lyse ut stillinger. Rådmannen har allerede startet planlegging for rekruttering for skoleåret 2023–2024. Nettsidene skal blant annet oppdateres, og utlysningene skal ut tidlig på nyåret for å kunne nå aktuelle søkere tidlig i deres søknadsprosess.

- Hvordan har det gått med de ansettelsesprosessene som har vært forsøkt etter at skoleåret startet?

Svar: Flere skoler har hatt behov for å lyse ut stillinger etter skolestart. Så langt rådmannen har oversikt over er det blitt utlyst til sammen 17 årsverk med pedagog etter skolestart.

- 9 årsverk er tilsatt med godkjent kompetanse
- 3 årsverk er i prosess. Søknadsfrist er ikke gått ut.
- 1 årsverk er ikke blitt besatt.
- 4 årsverk er tilsatt uten godkjent kompetanse.

- I bestillingen til saken står det at orienteringen skal inkludere lærere som har ansvaret for spesialundervisning og særskilt norsk. Vi kan ikke se at dette er svart opp i orienteringen. Vi er kjent med at flere pedagogiske medarbeidere (uten lærerutdanning) har ansvaret for spesialundervisning i Drammen. Dette løses bl.a. ved at godkjente lærere får i oppgave å skrive individuelle opplæringsplaner i henhold til enkeltvedtak, og så veilede (sette ufaglærte i stand) til å gjennomføre undervisningen. Alle kan vel være enige i at dette ikke er en optimal løsning. Hvor mange spes.ped-timer undervises av ansatte uten godkjent lærerutdanning i Drammen dette skoleåret?

Svar: Det er helt klart et mål og et ønske om at all undervisning i grunnskolen skal gjennomføres av pedagoger med riktig og godkjent kompetanse ved tilsetning. I saksfremlegget står det i at det akkurat nå er cirka 80 ansatte/vikarer i grunnskolen i Drammen. Dette er et øyeblikksbilde. Cirka 25 av vikarene har ansvar for spesialundervisning og særskilt norskopplæring. Skolene oppgir selv at mange av vikarene som brukes er studenter eller førskolelærere som mangler 60 studiepoeng i spesialpedagogikk.

- Basert på NOU 13 som kom i høst og annen kunnskap, har rådmannen grunnlag for å gi en vurdering av hvilke rammevilkår Drammen kommune kan forvente seg for videreutdanning av lærere etter at “Kompetanse for kvalitet” utløper etter 2025?

Svar: I september la utvalget som har arbeidet med NOU 13 frem sin utredning til Kunnskapsdepartementet. Utredningen «Et helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling i barnehage og skole» er lagt ut på offentlig ettersyn, og det ferdige systemet skal etter planen være på plass i 2025. Det er vanskelig å si nå hvilke rammevilkår den nye ordningen vil gi for Drammen kommune, da dette ikke er vedtatt enda.

- Hvor mange nyutdannede lærere de siste årene (velg et relevant intervall) har sluttet i jobben i løpet av de to første årene sine som ansatt i Drammen kommune? Vet vi noe om hvorfor de slutter (gjør vi slike evaluering/undersøkelser ved avgang?)?

Svar: Rådmannen gjennomfører ikke årlige og overordnede undersøkelser for hvor mange nyutdannede lærer som slutter i grunnskolen hvert år og årsakene til dette, men rådmannen har ikke inntrykk av at dette gjelder mange nyutdannede. Rådmannen har derimot inntrykk av at nyutdannede pedagoger opplever at oppfølgingen de første årene i jobb er god i Drammen kommune. Rektorene har god kunnskap om disse forholdene på egen skole.

Sak 78/22 Organisering av undervisningstilbudet i forsterkede enheter

- Hvor mye tid er gitt fagforeningene for å komme med innspill til saken gjennom drøfting med kommunalsjef? Gir disse uttrykk for at tidsrammene for medvirkning til saksfremlegget har vært tilfredsstillende?

Svar: Streiken i skolen som Utdanningsforbundet var en del av ble avsluttet 27.september, med påfølgende høstferie uken etter. Kommunalsjef for barnehage og skole gjennomførte et møte med hovedtillitsvalgte og hovedverneombud 4.oktober for å gi en kort orientering i saker som var satt i gang under streiken. I samme møte ble det også formidlet at saken om forsterkede enheter ble en del av sakskartet på medvirkning- og drøftingsmøte 24.oktober.

Kommunalsjef for barnehage og skole oversende forslag til vedtak om forsterkede enheter til sitt medvirkning- og drøftingsmøte, etter at prosesser med foreldre, elever, ansatte på Sagstedbrua og Nøsted og fagmiljøer var gjennomført i september og oktober. Forslag til vedtak i saken ble oversendt 17.oktober. Fagforeningene fikk mulighet til å komme med innspill på medvirkningsmøte 24.oktober, og saken ble igjen drøftet med fagforeningene 31.oktober. Utdanningsforbundet har også uttalt de har behov for tiden frem til PSU med å komme med ytterligere innspill.

- PPT beskriver i saken at “cirka 1–2 prosent av elevene i grunnskolen kan ha behov for opplæring i en spesialscole, spesialgruppe eller forsterket enhet”. Med et elevtall på ca 11500 i Drammen kommune i 2022 betyr det 115–230 elever i år. Totalt på Frydenhaug, Sagstedbrua og Nøsted har vi max 89 plasser inneværende år. Vil noen av rådmannens fire forslag gi et tilbud til netto flere elever enn vi har per i dag, eller er dette umulig å få til uten at dette tilføres netto større midler til å gi et tilbud for denne elevgruppen?

Svar: I denne saken legges det frem forslag til fire modeller for organisering av kommunens forsterkede enheter Nøsted og Sagstedbrua. Det er bare modell 1, som også er rådmannens forslag til vedtak, som vil muliggjøre at flere elever får tilbud om undervisning ved Sagstedbrua og Nøsted. Antall hele elevplasser endres ikke ved ny organisering, for det ville utløst et økt behov for midler til driften. Totalt antall elevplasser kan likevel økes ved modell 1 ved at noen elever kan få et undervisningstilbud deler av uken. Rådmannen mener at dette vil kunne møtet behovet som flere elever har for et supplerende tilbud til ordinær undervisning på en god måte. Skal antall hele plasser økes, vil det være behov for å avsette økte driftsmidler til en utvidelse av tilbudene. Det vil i praksis bety at programområdet må gjøre en omfordeling av midler fra skolene til forsterkede enheter, noe som rådmannen vurderer er svært krevende å foreslå å gjennomføre.

- Det legges i saken stor vekt på at opplæringsloven begrenser muligheten til å ta elever ut av den vanlige undervisningen, og dette kan tolkes som forklaring på at rådmannen ikke foreslår å utvide tilbudet i forsterkede enheter. Vi vet at dette vil gjelde elever med til dels svært store utfordringer og som i liten grad har utbytte av undervisning i ordinær skole. I hvilken grad kan man være sikker på at disse får et tilbud i tråd med opplæringsloven dersom man ikke gir dem et tilbud i en forsterket enhet?

Svar: Overordnet er det ønskelig at alle barn og unge skal kunne få tilpasset undervisning og tilrettelegging innenfor det ordinære opplæringsløpet. Samtidig vet rådmannen at noen barn og unge vil ha behov for andre tilbud i kortere eller lengre perioder, og nettopp derfor har rådmannen ikke foreslått å avvikle tilbudene ved forsterket enhet. Hensikten med ny organisering er at flere, og også yngre elever, skal kunne få tilbud ved forsterket enhet når de har behov for dette. Det er samtidig viktig å gjøre gode faglige vurderinger av om elever har mest utbytte av å få et tilbud ved nærskolen eller en forsterket enhet, nettopp for å oppfylle kommunens plikter i opplæringsloven.

84/22 Høringsutkast – Handlingsplan for å forebygge omsorgssvikt og atferdsvansker

- Stemmer det at det ikke har vært brukermedvirkning i utarbeidelsen av kunnskapsgrunnlaget og utkast til handlingsplan? Hvis ja, hvorfor har ikke rådmannen prioritert å gjøre dette; og hvordan stemmer dette med krav om brukermedvirkning i Oppvekstereformen?

Svar:

Ved utarbeidelse av kunnskapsgrunnlag og handlingsplan har det både vært viktig og aktuelt å ha brukermedvirkning med frivilligheten og med brukerne av tjenestene.

Frivilligheten har ved flere anledninger, siden oppstart av ny kommune, kommet med innspill og gitt tilbakemeldinger i forskjellige fora, deriblant i forbindelse med temaplanarbeidet. Arbeidet med kunnskapsgrunnlaget har pågått parallelt med temaplanarbeidet, og prosjektet som jobber med oppvekstreformen har fulgt dette arbeidet tett. Av hensyn til frivilligheten, for å ikke spørre dem enda en gang om det samme, har prosjektet valgt å oppsummere tilbakemeldingene fra disse foraene, tilbakemeldingene fra Nærmiljøutvalgene og Drammen kommunes frivillighetsundersøkelse fra inneværende år. Prosjektet har i tillegg hatt en egen spørreundersøkelse rettet mot ledere og ansatte i kommunen, der samarbeidet med frivilligheten har vært tema. Dette har til sammen dannet grunnlag for kunnskapsgrunnlag og anbefalinger.

Barn, unge og foresattes stemme har vært viktig i planarbeidet. Drammen kommune møter disse daglig gjennom sine tjenester. For å treffe på riktig målgruppe, og i et større omfang, valgte rådmannen å kjøre en tidsavgrenset spørreundersøkelse over tre sammenhengende uker i juni. Alle innbyggere som benyttet seg av en av følgende tjenester; Helsestasjon 0–5, Helsestasjon for ungdom, Familieteam, Barneverntjenesten eller PPT ble spurt om å svare på en enkel spørreundersøkelse spesielt utarbeidet for arbeidet med oppvekstreformen. Det ble spurt om egen opplevelse av kommunale tjenester og mulighet for medvirkning. Undersøkelsen var anonym. Tjenestene våre ble instruert til å spørre alle brukerne om å fylle ut skjemaet, og til å være hjelpelige dersom det var behov for det. Det er noen hundre innbyggere som benytter seg av disse tjenestene i løpet av en periode på tre uker, men kun 15 personer svarte på undersøkelsen.

Rådmannen mener at planen har stor interesse for kommunens innbyggere og ansatte.

Det er blant annet med bakgrunn i den lave responsen på undersøkelsen at rådmannen ønsker å legge planen ut på offentlig høring, og gjøre den kjent for innbyggere og ansatte i høringsperioden, slik at alle som ønsker det har mulighet til å gi hørings svar.

86/22 Orientering om handlingsplan for selvmordsforebygging

- Når kan vi forvente et ferdig høringsutkast til politisk behandling?

Svar: Rådmannen legger opp til at et høringsutkast til handlingsplan kommer til politisk behandling i løpet av høsten 2023.

- Hvilke økonomiske konsekvenser får handlingsplanen? Må noe av dette innarbeides i økonomiplanen 23–26 eller vil måtte innarbeides i 24–27?

Svar: Arbeidet med handlingsplanen er i oppstartsfasen, og det er derfor ikke avklart hvilke økonomiske konsekvenser tiltakene i planen vil ha. Det vil vurderes om eventuelle tiltak med økonomiske konsekvenser skal tas inn i rådmannens forslag til handlings- og økonomiplan for 2024–2027.